

BÖLÜM 17

DIYABETTE TAMAMLAYICI VE ALTERNATİF TEDAVİLER

Zahide AKEREN¹

Hatice DEMİRAG²

Giriş

Dünya Sağlık Örgütü (DSÖ) modern tıp kapsamı dışındaki tedavi yaklaşımlarını tamamlayıcı ve alternatif tıp (TAT) olarak tanımlanmaktadır. Tamamlayıcı tıp, geleneksel tıbbi tamamlayan ya da birlikte kullanılan tedavileri ifade eder (1). Standart tedaviye destek olarak, semptom kontrolünü sağlamada, hastanın iyilik halini ve bakımını güçlendirmede bilimsel etkinliği kanıtlanmasından dolayı kullanılan yaklaşımlardır. Alternatif tıp, geleneksel tıbbın yerine hastalıkları tedavi etmek veya iyileştirmek amacıyla kullanılan terapatik yaklaşımları ifade eder. Genellikle bilimsel geçerliliği onaylanmamış ve standart tedavinin yerine kullanılan yaklaşımlar olduğundan literatürde alternatif tıp kullanımı önerilmemektedir. Alternatif tıp genellikle tamamlayıcı tıp ile birlikte “tamamlayıcı ve alternatif tıp” şemsiyesi altında sınıflandırılır. Tamamlayıcı–alternatif tıp ise geleneksel yöntemlerle karşılanamayan taleplere cevap verebilmek, temel tıbbi bir bütünlük katabilmek amacıyla yapılan tanı, tedavi ve koruma sistemidir (2). Birleşmiş Milletler Ulusal Sağlık Enstitüsü alternatif-tamamlayıcı tıbbi “belirli bir zaman diliminde belli bir toplum veya kültürdeki politik olarak baskın olan sağlık sisteminin dışında kalan bütün sağlık hizmetlerini, yöntemlerini, uygulamalarını ve bunlara eşlik eden teori ve inançları kapsayan geniş bir sağlık alanı” şeklinde tanımlamaktadır (1).

¹ Öğr. Gör., Bayburt Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik AD.,demirbas.zahide@gmail.com

² Dr. Öğr. Üyesi, Gümüşhane Üniversitesi, Kelkit Sema Doğan Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, hatice_etbas@hotmail.com

SONUÇ

Diyabet, bireyin fiziksel, psikolojik sağlığını ve yaşam kalitesini etkileyebilen kronik bir hastalıktır. Bu kronik hastalığa sahip bireyler semptom kontrolü, yaşam kalitesini artırma ve komplikasyonları engelleme amaçlarıyla TAT yaklaşımlarına yönelmektedirler. Diyabette TAT kullanımını ayrı başlıklar altında irdelenmiş olup, mevcut literatür sonuçları özetlenerek sunulmuştur. Hemşirelerin diyabette TAT kullanım durumu konusunda bilgi sahibi olması ve hastalarını kullandıkları yaklaşımların tedavi ile etkileşimi hakkında bilgilendirmeleri önerilmektedir.

KAYNAKLAR

1. Anlauf M, Hein L, Hense HW et al. Complementary and alternative drug therapy versus science-oriented medicine. *GMS German Medical Science*. 2015;23(13): 5. doi: 10.3205/000209
2. Ceyhan D ve Yiğit TT. Güncel tamamlayıcı ve alternatif tıbbi tedavilerin sağlık uygulamalarındaki yeri. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*. 2016;6(3): 178-189.
3. Kaynak İ ve Polat Ü. Diabetes mellitus' lu hastaların tamamlayıcı ve alternatif tedavileri kullanma durumları ve diyabet tutumları ile ilişkisi. *Genel Tıp Dergisi*. 2017;27(2): 56-64.
4. Resmi Gazete. *Akupunktur Tedavisi Uygulanan Özel Sağlık Kuruluşları ile Bu Tedavinin Uygulanması Hakkında Yönetmelik*. Sayı No:24879 (17.09.2002). [Online] <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2002/09/20020917.htm> [Accessed: 19th May 2022]
5. Resmi Gazete. *Geleneksel ve Tamamlayıcı Tıp Uygulamaları Yönetmeliği*. Sayı No:29158 (27.10.2014). [Online] <https://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2002/09/20020917.htm> [Accessed: 19th May 2022]
6. Khorshid L ve Yapucu Ü. Tamamlayıcı Tedavilerde Hemşirenin Rolü. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*. 2005;8(2): 124-130.
7. NIH. *Complementary, Alternative, or integrative Health: What's in a Name?*. [Online] <https://ncih.nih.gov/health/integrative-health> [Accessed: 19th May 2022]
8. Kanherkar RR, Stair SE, Bhatia-Dey N, et al. Epigenetic mechanisms of integrative medicine. *Evidence-Based Complementary and Alternative Medicine*. 2017; 4365429. doi: 10.1155/2017/4365429
9. Medagama AB ve Bandara R. The use of complementary and alternative medicines (CAMs) in the treatment of diabetes mellitus: is continued use safe and effective?. *Nutrition Journal*. 2014;13(1): 1-9.
10. Enç N, Can G, Tülek Z, et al. İç hastalıkları hemşireliği. *Nobel Tıp Kitabevleri*; 2017.
11. Wang J, Ma Q, Li Y, et al. Research progress on traditional Chinese medicine syndromes of diabetes mellitus. *Biomedicine & Pharmacotherapy*. 2020;121: 109565.
12. Liu X, Liu L, Chen P et al. Clinical trials of traditional Chinese medicine in the treatment of diabetic nephropathy a systematic review based on a subgroup analysis. *Journal of Ethnopharmacology*. 2014;151(2): 810-819.
13. Chen C, Liu J, Sun M, et al. Acupuncture for type 2 diabetes mellitus: a systematic review and meta-analysis of randomized controlled trials. *Complementary Therapies in Clinical Practice*. 2019;36: 100-112.

14. Monami M, Silverii A, Mannucci E. Alternative treatment or alternative to treatment? A systematic review of randomized trials on homeopathic preparations for diabetes and obesity. *Acta Diabetologica*. 2019;56(2): 241-243.
15. Rastogi S, Singh N, Gutch M, et al. Predicting and preventing diabetes: Translational potential of Ayurveda information on pre-diabetes. *Journal of Ayurveda and Integrative Medicine*. 2021;12(4): 733-738.
16. Bairy S, Rao MR, Edla SR, et al. Effect of an integrated naturopathy and yoga program on long-term glycemic control in type 2 diabetes mellitus patients: A prospective cohort study. *International Journal of Yoga*. 2020;13(1): 42.
17. Thangasami SR, Chandani AL, Thangasami S et al. Emphasis of yoga in the management of diabetes. *Journal of Diabetes and Metabolism*. 2015;6(613): 2.
18. Priya G, Kalra S. Mind-body interactions and mindfulness meditation in diabetes. *European Endocrinology*. 2018;14(1): 35.
19. Zhou LY, Zhang Y, Tian Y, et al. Effect of music intervention on mental health in patients with diabetes mellitus: protocol for a systematic review and meta-analysis of randomised controlled trials. *BMJ open*. 2020;10(8): e036268.
20. Pereira MDG. Changing the mind: hypnosis and diabetes. *Revista Latino-Americana de Enfermagem*. 2017;4: 25, e2868. doi: 10.1590/1518-8345.0000.2868
21. Okuyan CB, Bilgili N. Effect Of Tai Chi Chuan On Fear Of Falling, Balance And Physical Self-Perception In Elderly: A Randomised Controlled Trial. *Turkish Journal of Geriatrics/Türk Geriatri Dergisi*. 2017;20 (3): 232-241.
22. Chao M, Wang C, Dong X, et al. The effects of Tai Chi on type 2 diabetes mellitus: a meta-analysis. *Journal of Diabetes Research*. 2018;7350567. doi: 10.1155/2018/7350567
23. Chang CL, Lin Y, Bartolome AP, et al. Herbal therapies for type 2 diabetes mellitus: chemistry, biology, and potential application of selected plants and compounds. *Evidence-Based Complementary and Alternative Medicine*. 2013;378657. doi: 10.1155/2013/378657
24. Cahyati Y, Rosdiana I, Elengoe A et al. Effect of benson relaxation and aromatherapy on blood glucose levels in patients with type II diabetes mellitus. *Malaysian Journal of Medicine and Health Sciences*. 2020;16(110): 43-49.
25. Bayat D, Mohammadbeigi A, Parham M, et al. The effect of massage on diabetes and its complications: A systematic review. *Crescent Journal of Medical and Biological Sciences*. 2019;7(1): 22-28.
26. Embong NH, Soh YC, Ming LC, et al. Revisiting reflexology: Concept, evidence, current practice, and practitioner training. *Journal of Traditional and Complementary Medicine*. 2015;5(4): 197-206.
27. Cicek SC, Demir S, Yilmaz D, et al. Effect of reflexology on ankle brachial index, diabetic peripheral neuropathy, and glycemic control in older adults with diabetes: A randomized controlled trial. *Complementary Therapies in Clinical Practice*. 2021;44: 101437.
28. Lee MS, Pittler MH, Ernst E. Effects of reiki in clinical practice: a systematic review of randomised clinical trials. *International Journal of Clinical Practice*. 2008;62(6): 947-954.
29. Yüce UÖ, Atik D, Karatepe H, et al. Reiki ve Diyabet. *Acta Medica Alanya*. 2017;1(2): 103-107.